

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
PB 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
200901250-/HPG

Dato
24.04.2009

Høring om forslag til forskrift om organisering av medisinsk og helsefaglig forskning og forslag om endring i registerforskriftene og forvaltningslovforskriften

Kunnskapsdepartementet viser til brev av 26. februar 2009 der forslag til forskrift om organisering av medisinsk og helsefaglig forskning og forslag om endring i registerforskriftene og forvaltningslovforskriften sendes på høring.

Universitets- og høyskoleloven

Kunnskapsdepartementet viser til at lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 i kortform heter "universitets- og høyskoleloven", forkortelsen er Uhl.

Beslutningsmyndighet ved universiteter og høyskoler

Kunnskapsdepartementet viser innledningsvis til det som er sagt om universiteter og høyskolars akademiske frihet, og om styrets ansvar i HODs høringsbrev, øverst på side 8. Vi vil i tillegg tilføye at det følger av § 9-1 (2) at alle beslutninger ved universiteter og høyskoler som treffes av andre enn styret, treffes etter delegasjon fra styret og på styrets ansvar. Denne delegasjonsadgangen gjelder uansett, så lenge det ikke er gitt begrensninger i adgangen gjennom lov. Videre følger det av § 9-3 (4) at styret selv fastsetter virksomhetens interne organisering på alle nivåer.

Organisatorisk frihet

Forskrift om organisering av medisinsk og helsefaglig forskning vil berøre en stor del av forskningen ved Kunnskapsdepartementets universiteter og høyskoler. Vi mener på generell basis at det i utkast til forskrift til helseforskningslov er tatt for lite hensyn til universitets- og høyskolelovens overordnede bestemmelser om akademisk og

organisatorisk frihet. Etter vårt synspunkt går forskriftsforslaget unødvendig langt i detaljregulering av organiseringen av arbeidet knyttet til helsefaglig forskning. Vi viser her til den diskusjon vi hadde med HOD i forkant av fremleggelsen av forslag til ny helseforskningslov. Slik vi leser forskriften, innføres det med denne en ytterligere byråkratisering av forskningen, og det detaljreguleres i for stor grad forhold av mer praktisk karakter. Forskriften er i så måte ikke avklarende, men kan tvert i mot føre til mer uklare ansvarsforhold ved høyere utdanningsinstitusjoner. Siden detaljeringsnivået i forskriften er så vidt høyt må utdanningsinstitusjonene finne praktiske måter å møte disse økte kravene på.

Til forskriftsforslagets § 3 – Forskningsansvarliges plikter

I forskriftsforslaget er forskningsansvarlig plikter nærmere definert, og disse pliktene er til dels detaljert beskrevet, og har et omfattende omfang. Forskningsansvarliges plikter følger både av § 3 og § 4.

Kunnskapsdepartementet finner at selve begrepet "Forskningsansvarlig", slik det er definert i helseforskningsloven § 4, bokstav e "*institusjon eller en annen juridisk eller fysisk person som har det overordnede ansvaret for forskningsprosjektet*", må forstås å være styrene ved universiteter og høyskoler. I merknadene til forskriftsforslagets § 3 er det uttalt at "*Det sentrale med hensyn til den forskningsansvarliges ansvar og plikter, er at denne har et organisatorisk ansvar på systemnivå. Den forskningsansvarlige kan delegerer oppgaver til andre....*".

Som vist over har styret ved en høyere utdanningsinstitusjon et overordnet ansvar for all virksomhet ved institusjonen. Det følger derfor allerede av uhl at styret har et slikt omfattende systemansvar, tilsvarende det ansvar som oppstilles for forskningsansvarlig i forskriften. Videre er det i uhl lovfestet en adgang for styret til å delegerer oppgaver. Det vil derfor stå styret fritt til å delegerer passende oppgaver til underliggende nivå. Ut fra en vurdering av styrets øvrige, omfattende oppgaver følger det at de i saker som faller inn under helseforskningsloven og forskriften må benytte seg av sin delegasjonsadgang. Denne delegasjonsadgangen bør komme bedre frem i forskriften, for å synliggjøre hvordan systemet normalt vil se ut i praksis. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at det for nær sagt alle virksomheter som utfører medisinsk og helsefaglig forskning, vil være slik at de faktiske oppgavene som forskningsansvarlig må delegeres.

Det er uklart om HOD mener at styret kan delegerer oppgavene som tilligger forskningsansvarlig på generell basis, eller om det må foreta delegasjonen i hver enkel sak. Hvis det siste er tilfelle vil styret få en svært omfattende oppgave.

Det foreslås i forskriften å oppstille en plikt for forskningsansvarlig til å sørge for forsikring av forskningsdeltakere. I høringsbrevet skriver HOD at "*det i slike tilfeller må kunne kreves at forskningsansvarlig sørger for å ha en forsikring som kan dekke eventuelle erstatningskrav...*"

Vi viser her til at universiteter og høyskoler faller inn under statens ordning som selvassurandør. Det er vår vurdering at denne ordningen håndheves svært strengt, og at det bare unntaksvis er rom for å tegne eksterne forsikringer. Vi ber om at HOD tar saken opp med Finansdepartementet for en avklaring på om det vil være rom for universiteter og høyskoler til å tegne slik forsikring. Dersom uh-institusjonene skal pålegges en plikt til å tegne forsikring må sektoren eventuelt få tilført ekstra midler for å dekke premien for en slik forsikring.

Til forskriftforslagets § 4 - internkontroll

Kunnskapsdepartementet mener som utgangspunkt at bestemmelsene i § 4 bør kortes ned og omformuleres til ansvarsbestemmelser. Slik de nå er foreslått, er det formulert som aktivitetsbestemmelser.

I forskriftforslagets § 4 oppstilles det detaljerte krav til internkontroll ved virksomheten. Internkontrollkravene er pliktkrav som det etter bestemmelsen er tillagt forskningsansvarlig å utføre. Som nevnt tidligere, vil forskningsansvarlig ved universiteter og høyskoler være institusjonsstyret. Slik forskriften nå er formulert, vil enkelte plikter i forskriften tilligge styret etter uhl (eks. første ledd - målbeskrivelse), mens den praktiske gjennomføringen av forskriftens øvrige plikter må delegeres til underliggende nivåer. Dette vil kunne medføre uoversiktighet og til dels uforståelig betydning av begrepet "forskningsansvarlig", da hvem som i praksis er "forskningsansvarlig" vil variere med innholdet i de ulike bestemmelsene.

Etter uhl vil styret ha et overordnet, juridisk ansvar for all virksomhet ved institusjonen. Den praktiske og operasjonelle virksomheten kan styret ikke pålegges å utføre, slike oppgaver må bli delegert til underliggende nivåer. Etter uhl har styret ved universitet/høyskole allerede en slik delegasjonsadgang. KD mener at det likevel bør klargjøres i forskriften at det også etter forskriften gis delegasjonsadgang til forskningsansvarlig, og at det klargjøres at den praktiske gjennomføringen av internkontrollansvaret vil bli delegert til ulike nivåer på institusjonen.

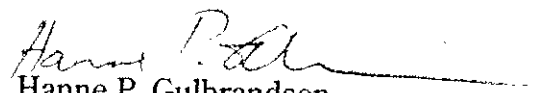
I tråd med det som er sagt ovenfor, bør bestemmelsene i større grad synliggjøre at dette er aktivitet som normalt vil være delegert.

Dersom det er spørsmål til høringsuttalelsen, vennligst ta kontakt med seniorrådgiver Karin Helle, telefon: 22247850 eller kah@kd.dep.no

Med hilsen,

Live Haaland (e.f.)
avdelingsdirektør

Hanne P. Gulbrandsen
seniorrådgiver